

Konsumenttjänsters säkerhet

Jordbruksdepartementet

2003-07-16

Dokumentbeteckning

KOM(2003)313 slutlig

Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om konsumenttjänsters säkerhet

Sammanfattning

I EU-kommissionens rapport om konsumenttjänsters säkerhet konstateras att det på området saknas en övergripande EU-lagstiftning. En viss reglering finns dock inom vissa områden. Nationellt har alla medlemsstater, med mycket varierande tillvägagångssätt, antagit olika typer av reglering eller åtgärder som direkt eller indirekt påverkar tjänsters säkerhet. Det går med befintlig kunskap inte att styrka skillnader i skyddsnivån inom unionen eller några särskilda gränsöverskridande hinder, men genom de stora bristerna i kunskap om tjänsters säkerhet och risker som kommissionen funnit så förhindras en systematisk och jämförande riskbedömning. Kommissionens slutsats blir att gemenskapens insatser på konsumenttjänsteområdet bör inriktas på att stödja nationell politik och nationella åtgärder, att se till att konsumenterna kan lita på en konsekvent hög säkerhetsnivå i hela unionen samt att underlätta information om tillhandahållande av tjänster över gränserna och etablering av filialer för tjänsteleverantörer. Därför föreslås införandet av en lagstiftningsram som inrättar ett förfarande för informationsutbyte mellan myndigheter, som fastställer regler för systematisk insamling och utvärdering av data liksom inrättandet av en databas på EU-nivå samt som inrättar förfaranden för att fastställa EU-standards. De sektorer som bedöms mest relevanta att inrikta arbetet mot är turism samt idrotts- och fritidsverksamhet.

Rådet kommer att anta en resolution i vilken ställning tas till kommissionens slutsatser i rapporten. Sverige välkomnar rapporten och delar bedömningen att upprättandet av en rättslig ram för att kunna öka informationsutbytet och samordningen vad gäller konsumenttjänstesäkerhet är en rimlig åtgärd i detta

1.1 Innehåll

EU-kommissionens rapport om konsumenttjänsters säkerhet har tagits fram med anledning av artikel 20 i direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet enligt vilken behov, möjligheter och prioriteringar för gemenskapsåtgärder i fråga om tjänsters säkerhet skall identifieras. Kommissionen konstaterar i rapporten (som endast berör konsumenttjänster kopplade till konsumenters hälsa och fysiska integritet, undantaget transporttjänster och hälso- och sjukvård) att det på EU-nivå saknas en övergripande lagstiftning om tjänsters säkerhet. En indirekt reglering existerar dock i någon mån genom harmonisering av tekniska regler för vissa produkter som är relevanta för säkerheten hos tjänster, genom rådsrekommendationen om hotellsäkerhet och genom viss sektorsspecifik gemenskapslagstiftning avseende i första hand transportsektorn. Vidare har alla medlemsstater, med mycket varierande tillvägagångssätt, antagit olika typer av lagstiftningsåtgärder, initiativ och administrativa åtgärder som direkt eller indirekt påverkar tjänsters säkerhet. Frivilliga åtgärder har vidtagits i vissa medlemsstater i form av etiska regler, riktlinjer, bästa metoder och frivilliga normer.

Kommissionen noterar i rapporten att det är svårt att göra en jämförande bedömning av regleringen i de olika medlemsstaterna och att fastställa eventuella brister i medlemsstaternas tillvägagångssätt eller tillämpning när de nationella åtgärderna är så komplexa och skiftande. Med föreliggande underlag finns emellertid inte någonting som styrker att skillnaderna i medlemsstaternas politik nödvändigtvis medför skillnader i konsumentskyddsnivån eller att de varierande säkerhetskraven mellan medlemsstaterna skapar några särskilda gränsöverskridande hinder. I linje med det senare konstateras att artikel 95 i EU-fördraget, som skulle användas för ett eventuellt förslag om mer långtgående harmoniseringsåtgärder, förutsätter att det uppkommit snedvridningar av konkurrensen på den inre marknaden vilket det föreliggande underlaget i nuläget alltså inte ger grund för. Kommissionen menar dock att konsumentförtroendet för tjänstesäkerheten i andra medlemsstater än den egna måste öka. Likaså finner man att det finns stora brister i kunskaperna om tjänsters säkerhet och risker. En systematisk övervakning och insamling av uppgifter om olyckor och skador saknas i många fall och den information som finns tillgänglig är svårjämförbar. Därmed förhindras en systematisk och jämförande riskbedömning.

Vid kommissionens konsultationer med olika berörda parter i samband med att rapporten sammanställdes, så framkom att kommissionen allmänt ansågs ha en roll att spela inom ramen för konsumenttjänsters säkerhet, men att åsikterna skilde sig åt rörande det mervärde som rättsligt bindande säkerhetskrav, fastställda på EU-nivå, på tjänsteleverantörer skulle ge. Stort stöd gavs däremot för att prioritera förbättringen av kunskaperna om tjänsters säkerhet under förutsättning att detta sker på ett kostnadseffektivt sätt och att metodproblem kan lösas. Flera intressenter hävdade att man bör bygga vidare på befintliga erfarenheter och instrument för insamling av data och inrikta sig på ett begränsat antal områden.

Kommissionen drar utifrån rapportens redovisning av rådande rättsläge slutsatsen att gemenskapens insatser på konsumenttjänstesäkerhetsområdet kan inriktas på att stödja nationell politik och nationella åtgärder, att se till att konsumenterna kan lita på en konsekvent hög säkerhetsnivå i hela unionen samt att underlätta information om tillhandahållande av tjänster över gränserna och etablering av filialer för tjänsteleverantörer. I nuläget, med befintlig kunskap om regleringen i medlemsstaterna, uppfattas det däremot inte som motiverat att införa några konkreta gemenskapsåtgärder på området.

Som ett första steg menar kommissionen att en prioritering kan vara att förbättra kunskaperna om risker och olycksfall och att systematiskt övervaka medlemsstaternas politik och åtgärder. Därför dras i rapporten slutsatsen att en lagstiftningsram bör införas som inrättar ett förfarande för informationsutbyte mellan myndigheter, som fastställer regler för systematisk insamling och utvärdering av data om olika risker liksom inrättandet av en databas på EU-nivå samt som inrättar förfaranden för att utarbeta EU-standards. Arbetet bör inriktas på de sektorer som är mest relevanta för konsumenter ur ett gränsöverskridande perspektiv, vilket kommissionen bedömer vara turism samt idrotts- och fritidsverksamhet.

Rådet kommer att anta en resolution i vilken ställning tas till kommissionens slutsatser i rapporten.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Medan en reglering av konsumenttjänsters säkerhet saknas på EU-nivå, så omfattar den svenska produktsäkerhetslagen även hela tjänsteområdet. Enligt denna lag kan en näringsidkare av Marknadsdomstolen förbjudas att tillhandahålla bl.a. en tjänst som medför särskild risk för skada på person eller egendom. Enligt konsumenttjänstlagen är en tjänst felaktig bl.a. om resultatet avviker från sådana föreskrifter eller myndighetsbeslut som syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt ur säkerhetssynpunkt, eller om den tillhandahålls i strid med ett förbud enligt produktsäkerhetslagen. Däremot

omfattar inte produktansvarslagen tjänster. Då kommissionens slutsatser i rapporten avser inrättandet av ett informationsutbyte inom unionen och inte något upprättande av en gemensam reglering på området så påverkas inte den svenska produktsäkerhetslagstiftningen av slutsatserna i rapporten.

1.3 Budgetära konsekvenser

Behandlingen av rapporten om konsumenttjänsters säkerhet, som innefattar antagandet av en resolution rörande kommissionens slutsatser i densamma, påverkar inte i sig EU- eller statsbudgeten. Det är för tidigt att bedöma de budgetära konsekvenserna av ett framtida kommissionsförslag avseende en lagstiftningsram möjliggörande ett samarbete på konsumenttjänstesäkerhetsområdet. Till stora delar torde dock ett sådant samarbete kunna bygga på existerande instrument.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar rapporten som är tydlig och väl genomarbetad. Kommissionen har på ett bra sätt lyckats ge en överblick över nationell och gemensam reglering avseende konsumenttjänstesäkerhet, med beaktande av de förutsättningar man haft att arbeta utifrån på detta heterogent reglerade område. Sveriges produktsäkerhetslag omfattar redan i nuläget tjänsters säkerhet och det är ur svensk synvinkel positivt att eftersträva en hög gemensam konsumentskyddsnivå inom unionen. Gränsdragningen mellan en vara, som omfattas av EU:s produktsäkerhetsdirektiv, och en tjänst är inte alltid lätt att göra. Det är också ett faktum att många EU-medborgare förväntar sig en hög säkerhetsnivå vid bruk av olika tjänster även vid vistelser i andra EU-länder, exempelvis vad gäller sport- och fritidsaktiviteter på semesterdestinationer.

Sverige delar kommissionens bedömning att upprättandet av en rättslig ram för att kunna öka informationsutbytet och samverkan vad gäller konsumenttjänstesäkerhet är en rimlig åtgärd i detta läge när tjänstesäkerhet ännu är ett förhållandevis utforskat och inte helt överblickbart område ur ett EU-perspektiv. Det är i detta sammanhang viktigt, av kostnads- och effektivitetsskäl och för att uppnå lätthanterliga rutiner, att befintliga system och strukturer i möjligaste mån används samt att överlappning med andra gemenskapsreglerade områden undviks. Avgränsningen till sektorerna idrott/fritid och turism är relevant i detta inledande skede. Att genom den nya lagstiftningsramen möjliggöra standardisering på gemenskapsnivå på tjänstesäkerhetsområdet välkomnas.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2003/04:FPM44

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Rådet kommer att behandla rapporten i en resolution som avses antas av konsumentministrarna den 1-2 december 2003 i rådskonstellationen sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

3.3 Fackuttryck/termer
